

María Torres Pérez¹

El principi de precaució en el Dret Internacional del Medi Ambient

Introducció

Amb caràcter introductori us comente que es tracta d'un dels coneguts com a Principis instrumentals del Dret Internacional del Medi ambient, i que és diferent del conegut com a principi de prevenció.

Es tracta d'un criteri que ha de guiar l'acció d'Estats o altres entitats amb la finalitat d'evitar un mal (fins i tot si no existeix una evidència científica incontestable) quan el perill de l'activitat avaluada poguera causar un mal seriós i/o irreparable.

El principi ha rebut diferents expressions tant a nivell internacional com a nivell europeu, entre les quals podem esmentar, el principi 15 de la Declaració de Riu de 1992, l'art. 3.3 de la Convenció Marc de Nacions Unides sobre Canvi Climàtic o el seu esment en el paràgraf 9 del Preàmbul de la Convenció sobre Diversitat Biològica.

Esta obra está protegida con una [Licencia Creative Commons Atribución-NoComercial-SinDerivar 4.0 Internacional](#).

¹ Professora Contractada Doctora de Dret Internacional Públic. Universitat de València (Espanya). Cofinançat per la Unió Europea. Les opinions i punts de vista expressats només comprometen al seu(s) autor(és) i no reflecteixen necessàriament els de la Unió Europea o els de l'Agència Executiva Europea d'Educació i Cultura (*EACEA). Ni la Unió Europea ni la EACEA poden ser considerats responsables d'ells.

Reflex del principi en els instruments internacionals

Però, com es reflecteix en aquests instruments internacionals? Prenguem dos com a exemple, segons el principi 15 de la Declaració de Rio 1992. Amb la finalitat de protegir el medi ambient, els Estats hauran d'aplicar àmpliament el criteri de precaució conforme a les seues capacitats. Quan hi haja perill de mal greu o irreversible, la falta de certesa científica absoluta no haurà d'utilitzar-se com a raó per a postergar l'adopció de mesures eficaces en funció dels costos per a impedir la degradació del medi ambient.

D'altra banda, l'art. 3.3. del Conveni Marc de Nacions Unides sobre el Canvi Climàtic-1992 afirma que les Parts haurien de prendre mesures de precaució per a preveure, previndre o reduir al mínim les causes del canvi climàtic i mitigar els seus efectes adversos. Quan hi haja amenaça de mal greu o irreversible, no hauria d'utilitzar-se la falta de total certitud científica com a raó per a posposar tals mesures, tenint en compte que les polítiques i mesures per fer front al canvi climàtic haurien de ser eficaces en funció dels costos a fi d'assegurar beneficis mundials al menor cost possible. A tal fi, aqueixes polítiques i mesures haurien de tindre en compte els diferents contextos socioeconòmics, ser integrals, incloure totes les fonts, embornals i depòsits pertinents de gasos d'efecte d'hivernacle i abastar tots els sectors

econòmics. Els esforços per a fer front al canvi climàtic poden dur-se a terme en cooperació entre les Parts interessades.

La labor de finançament de la Unió Europea

És a la Unió Europea on s'ha dut a terme una vertadera labor de finançament d'aquest principi.

Així, l'Article 191.2 del Tractat de Funcionament de la Unió Europea l'inclou entre els principis bàsics de la seua política mediambiental, afirmant que La política de la Unió en l'àmbit del medi ambient tindrà com a objectiu aconseguir un nivell de protecció elevat, tenint present la diversitat de situacions existents en les diferents regions de la Unió. Es basarà en els principis de cautela i d'acció preventiva, en el principi de correcció dels atemptats al medi ambient, preferentment en la font mateixa, i en el principi de qui contamina paga.

Actualment, es considera que, encara que en el Tractat només s'esmente explícitament el principi de precaució en el terreny del medi ambient, el seu àmbit d'aplicació és molt més ampli.

Aquest principi abasta els casos específics en els quals les dades científiques són insuficients, no concloents o incerts, però en els quals una avaluació científica objectiva preliminar fa sospitar que existeixen motius raonables per a témer que els efectes potencialment perillosos per al medi ambient i la salut humana, animal o vegetal

pogueren ser incompatibles amb l'alt nivell de protecció triat.

I, quan pot aplicar-se? pot invocar-se quan un fenomen, un producte o un procés pot tindre efectes potencialment perillosos identificats per una avaluació científica i objectiva, si aquesta avaluació no permet determinar el risc amb suficient certesa.

La Comunicació de la Comissió sobre el recurs al principi de precaució

L'any 2000, la Comissió presentava la seua Comunicació sobre el recurs al principi de precaució, en la qual s'explica el principi de precaució i es contenen una sèrie de Directrius comunes per a la seua aplicació en el territori de la UE.

Segons la Comunicació, el recurs al principi de precaució només està justificat si es compleixen les tres condicions següents:

- La identificació dels efectes potencialment negatius;
- L'avaluació de les dades científiques disponibles;
- L'ampliació de la incertesa científica.

Una vegada s'haja considerat com a aplicable, el mateix haurà de guiar-se per tres principis específics:

- Realitzar una avaluació científica el més completa possible determinant, en la mesura

que siga possible, el grau d'incertesa científica que puga existir;

- una determinació del risc i de les conseqüències potencials de la inacció;

- la participació de totes les parts interessades en l'estudi de mesures de precaució, tan prompte com es dispose dels resultats de l'avaluació científica o de la determinació del risc.

**Cofinanciado por
la Unión Europea**

